

Information om skarv och förvaltning av skarv

Söderhamn 18 november 2019

Länsstyrelsen
Gävleborg

Disposition

- Skarven i Sverige
- Skarvens biologi
- Skarvens biologiska påverkan
- Skarvens påverkan på fiske
- Länsstyrelsens arbete och roll
- Inventeringsresultat 2019
- Vad säger lagen?

Skarven i Sverige

- Det förekommer två underarter i Sverige: *carbo carbo* (storskarv) och *carbo sinensis* (mellanskarv)
- Storskarv har funnits i Sverige sen åtminstone senaste istiden
- Säkra bevis på att Mellanskarv funnits i Sverige sedan 1800-talet Kan ha förekommit tidigare än så.
- Skarven utrotades från Sverige i slutet av 1800-talet genom bl.a. jakt
- Sedan 1940-talet återetablerades skarven och har sedan dess haft en stabil population i västra Östersjön
- Skarv är **inte** en invasiv främmande art, utan det är en naturlig art i den svenska faunan
- I Gävleborg förekommer främst mellanskarv
- Dokumenterade fynd av skarv i länet sen 1990-talet
- Naturvårdsverket gör bedömningen att arten uppfyller kriterierna för gynnsam bevarandestatus (GYBS)

Skarvens biologi

- Häckar i kolonier som kan bestå av enstaka par till mer än 10 000.
- Häckar under perioden april–juni. I enstaka fall kan ungar påträffas så sent som i augusti. Ruvar i ca 30 dagar.
- Normalt 3-5 st ägg (max 7)
- Överlevnad normalt 2-2,5 ungar per par

Skarvens biologiska påverkan

- Skarvarnas påverkan på häckningsöarna diskuteras ofta från estetisk synvinkel.
- Innebär förändrade förutsättningar för en mängd organismer.
- Skarvar transporterar näring från vatten till land. Detta näringsbidrag gödslar jorden och ökar näringsinnehållet i växterna och har positiv betydelse på många insekter, spindlar och kräftdjur.
- Kan jämföras med succession efter brand.
- Skarvarna bidrar till högre artdiversitet och skapar utrymme för fler sällsynta arter.

Skarvens påverkan på fisk och fiske

- Skarv konsumerar ca 500 g fisk/dag
- Skarv föredrar fisk som är upp till ca 20 cm
- Predationens påverkan på fiskpopulationer kan variera på grund av olika faktorer
- Skarv orsakar tre typer av skada för yrkesfisket:
  - Direkta skador på fångst (bitskador)
  - Förlust av fisk i redskap
  - Konkurrens om resursen.

Länsstyrelsens arbete och roll

- Ansvarar för genomförandet av den nationella politiken på regional nivå.
- En stor del av ansvaret för förvaltningen av skarv, inklusive besluten om skydds jakt, är delegerad till länsstyrelserna.
- Länsstyrelserna fattar beslut om skydds jakt enligt jaktförordningen och om undantag från förbud mot störning enligt artskydds förordningen.
- Möjliga förvaltningsåtgärder:
  - Redskapsutveckling samt utveckling av störningsåtgärder och skydds jakt. På grund av skarvens status i Fågeldirektivet saknas formella möjligheter att införa allmän jakttid eller licensjakt efter skarv.

Inventering av skarv

- Länsstyrelsen upphandlar inventering av skarv årligen
- Antalet bon räknas
- Under inventeringen noteras även häckningens framgång (lyckad/misslyckad) samt ev. tecken på sabotage
- Ett bo motsvarar 5 individer
  - Ex. 100 bon ger ett uppskattat antal på 500 skarvar

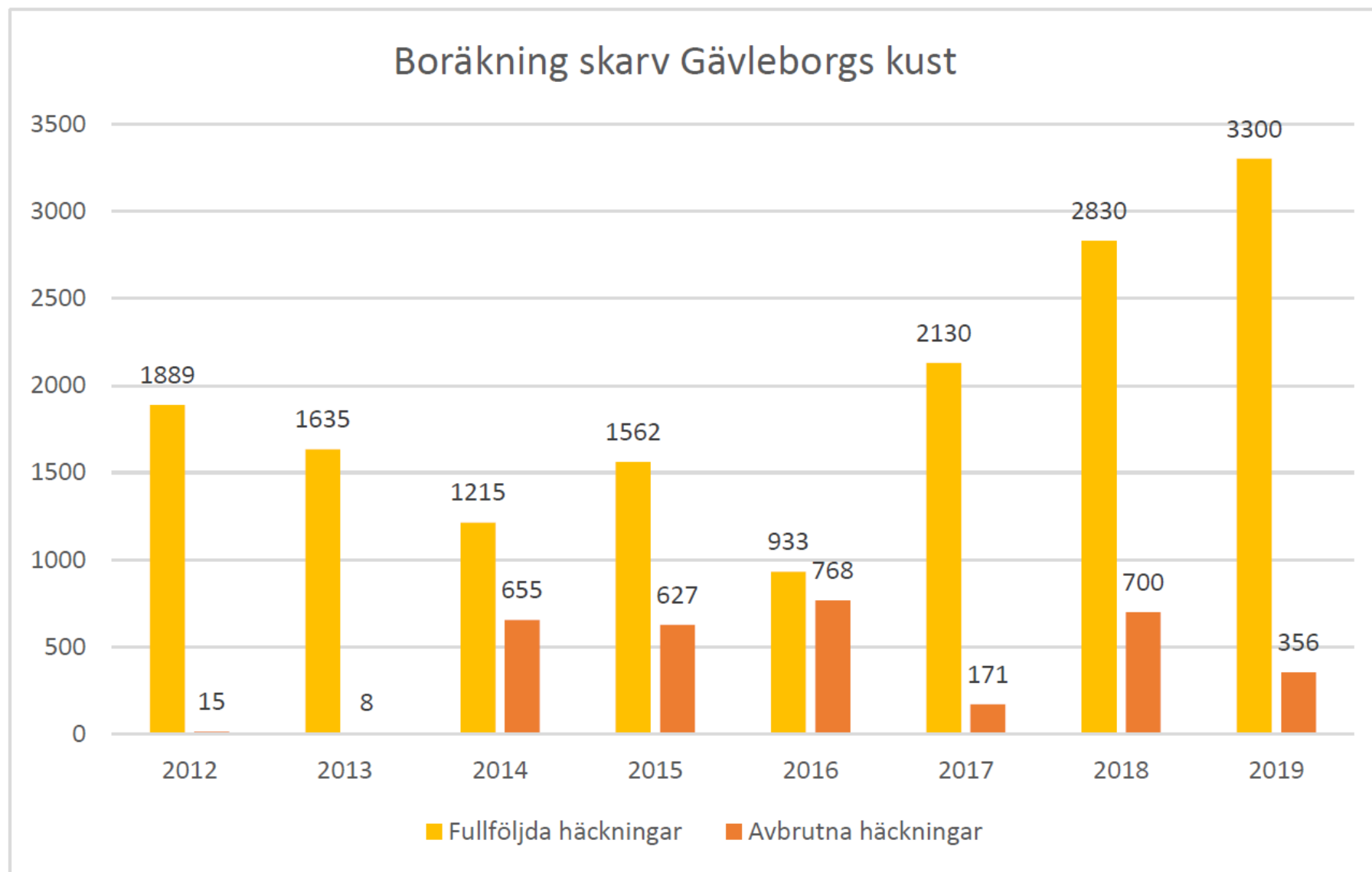

Inventeringsresultat 2019

Lokal	Antal bon	Lyckad häckning	Bonas placering	Kommentar
<i>Gästrikland</i>	1155	880		
Båkharen	275	Nej	Mark	Misstanke om brott
Ytterriskan, Bönan	650	Ja	Mark	
Römarsgrund, Bönan	230	Ja	Mark	
Leharen		Nej		Beviljad störning
Lusholmen, Fliskär		Nej		Beviljad störning
<i>Hälsingland</i>	2501	2420		
Stora Sandreveln	325	Ja	Träd	
Myrskär	1170	Ja	Träd	
Kråkskärsholmen	105	Ja	Träd	
Kråkskär	350	Ja	Träd	
Långrörsholmen	470	Ja	Träd	
Hansåkersgrundet	11	Nej	Mark	
Kastellholmen	70	Nej	Träd	Misstanke om brott
Vitoren		Nej		Beviljad störning
Tvågraneskär		Nej		Beviljad störning
Totalt	3656	3300 lyckade		

Inventeringsresultat 2012-2019

Antal skarvbon i Söderhamn 16-19

År	Antal bon	Årlig procentuell förändring
2016	475	
2017	1412	297 %
2018	2262	160 %
2019	2095	-8 %

Vad säger lagen?

- EU-direktiv och nationell lagstiftning.
  - Fågeldirektivet
  - Art- och habitatdirektivet
  - Jaktlagen (1987:259)
  - Jaktförordningen (1987:905)
  - Artskyddsförordningen (2007:845)
- På grund av skarvens status i Fågeldirektivet saknas formella möjligheter att införa allmän jakttid och licensjakt efter skarv.
- Skarv behöver bli listad i Fågeldirektivets bilaga 2 för att detta ska kunna förändras

Vad säger lagen?

14 § Artskyddsförordningen Länsstyrelsen får i det enskilda fallet ge dispens från förbudena i 4, 5 och 7 §§ som avser länet eller en del av länet. En dispens får ges endast om

1. det inte finns någon annan lämplig lösning,
2. om dispensen inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, och
3. dispensen behövs:
  - a) för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter,
  - b) för att undvika allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom,
  - c) av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse,
  - d) för forsknings- eller utbildningsändamål,
  - e) för återinplantering eller återinförel av arten eller för den uppfödning av en djurart eller den artificiella förökning av en växtart som krävs för detta, eller
  - f) för att under strängt kontrollerade förhållanden selektivt och i liten omfattning tillåta insamling och förvaring av vissa exemplar i en liten mängd.

Vad säger lagen?

23 a § Jaktförordningen Om det inte finns någon annan lämplig lösning, och om det inte försvårar upprätthållandet av en gynnsam bevarandestatus hos artens bestånd i dess naturliga utbredningsområde, får beslut om jakt som avses i 23 b, 24, 25 och 29 §§ meddelas

1. av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse, inbegripet orsaker av social eller ekonomisk karaktär och betydelsefulla positiva konsekvenser för miljön,
2. av hänsyn till flygsäkerheten,
3. för att förhindra allvarlig skada, särskilt på gröda, boskap, skog, fiske, vatten eller annan egendom, eller
4. för att skydda vilda djur eller växter eller bevara livsmiljöer för sådana djur eller växter.

Ett beslut som avses i första stycket får även avse rätt att göra ingrepp i fåglars bon eller förstöra fåglars ägg.

Skäl till skyddsjakt/störning

- Allvarlig skada: Skada som överstiger vad som kan anses normalt eller rimligt att tolerera och som får anses ligga utöver den nivå som den enskilde bör tåla.
- Av hänsyn till allmän hälsa och säkerhet eller av andra tvingande skäl som har ett allt överskuggande allmänintresse
- Att en ö förlorar sitt estetiska värde eller att skarvkoloni luktar illa är att klassa som komfort.
- Konsekvenser av att störa skarvpopulationer

Länsstyrelsen Gävleborg ansvarar för att beslut från riksdag och regering genomförs samt att samordna den statliga verksamheten i länet. Vi är en kunskapsorganisation som arbetar tvärsektorielt med flera olika sakfrågor från landsbygdsutveckling, miljömålen, biologisk mångfald och djurskydd till flykting- och integrationsfrågor hållbar samhällsplanering och krisberedskap.

Vår värdegrund bygger på tre ord, handlingskraft, professionalitet, och förståelse och ska genomsyra allt vi gör på alla nivåer.

